

تأثیر اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم

صیاد درویشی^۱، یوسف محمدی مقدم^۲ و عبدالرحمن میرزاخانی^۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۴/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۶/۱۰

چکیده

زمینه و هدف: پلیس در یک دهه اخیر، رویکرد پیشگیری وضعی از جرم را با روش‌های عقلایی و علمی در کنار سایر انواع پیشگیری از جرم، شامل پیشگیری کیفری و اجتماعی از جرم، دنبال می‌کند. این پژوهش در پی آن است که تأثیر مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم را مورد شناسایی قرار دهد. **روش:** این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری، شامل کلیه مدیران ستادی و اجرایی پلیس پیشگیری فرماندهی انتظامی تهران بزرگ است. براساس مبانی نظری و مصاحبه با ۲۰ نفر از خبرگان پلیس، مدل اولیه پژوهش طراحی شد. همچنین برای ارزیابی مدل اولیه به‌دست آمده از ابزار پرسش‌نامه ۲۲ سؤالی محقق‌ساخته استفاده شد. اعتبار محتوای این پرسش‌نامه توسط اساتید تأیید شد و پایایی پرسش‌نامه با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۹۲۶ به‌دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری شامل کولموگوروف اسمیرنوف، سنجش مطلوبیت شاخص‌ها و آزمون تی استفاده شد.

یافته‌ها: شش مولفه به همراه شاخص‌های مربوطه، برای اقدامات مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم شناسایی شد که یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد بین وضعیت موجود و مطلوب مدیریت انتظامی پیشگیری وضعی از جرم در فرماندهی انتظامی تهران بزرگ فاصله معناداری وجود دارد. همچنین نتیجه آزمون کروییت بارتلت در سطح اطمینان‌بخش معنادار است.

نتایج: نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد مجموع اقدام‌های فرماندهی انتظامی تهران بزرگ در رابطه با پیشگیری وضعی، در وضعیت موجود ضعیف و در وضعیت مطلوب خیلی ضعیف است. براساس بار عاملی محاسبه شده برای مولفه‌های پیشگیری وضعی، مولفه اقدامات مشارکتی-تعاملی رتبه اول را به خود اختصاص داده است.

کلیدواژه‌ها: مدیریت انتظامی، پیشگیری از جرم، پیشگیری وضعی از جرم، اقدامات مدیریت انتظامی

□ **استناد:** درویشی، صیاد؛ محمدی مقدم، یوسف؛ میرزاخانی، عبدالرحمن (پاییز، ۱۳۹۷). تأثیر اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از

جرم. *فصلنامه پژوهش‌های مدیریت انتظامی*، ۱۳(۳)، ۳۹۹-۴۱۸.

۱. استادیار گروه پیشگیری انتظامی دانشگاه علوم انتظامی امین. رایانامه: s49darvishi@gmail.com

۲. دانشیار گروه مدیریت راهبردی دانشگاه علوم انتظامی امین. رایانامه: you_mohammad@yahoo.com

۳. استادیار گروه پیشگیری انتظامی دانشگاه علوم انتظامی امین. (نویسنده مسئول). رایانامه: c1s188rahman@yahoo.com

مقدمه

پیشگیری براساس مفهوم گسترش‌یافته، انجام هر اقدامی است که علیه جرم صورت گیرد و آن را کاهش دهد، براساس این برداشت انواع تدابیر کیفری و غیرکیفری چه مربوط به قبل و چه مربوط به بعد از وقوع جرم، پیشگیری محسوب می‌شوند. در این تعبیر، حتی تعقیب و دستگیری بزهکاران، اعمال مجازات یا تعلیق اجرای آن، الزام آنان به جبران خسارت بزه‌دیده و فردی کردن مجازات توسط قاضی نیز پیشگیری به‌شمار می‌آید. این مفهوم طیف وسیعی از اقدامات کیفری و غیرکیفری را در بر می‌گیرد. در جرم‌شناسی پیشگیرانه، پیشگیری مفهوم محدود و مضیقی پیدا کرده است؛ در این مفهوم پیشگیری به مجموعه وسایل و ابزارهایی اطلاق می‌شود که دولت برای مهار بهتر بزهکاری از طریق حذف یا محدود کردن عوامل جرم‌زا و یا از طریق اعمال مدیریت مناسب نسبت به عوامل محیط فیزیکی و محیط اجتماعی موجد فرصت‌های جرم، مورد استفاده قرار می‌دهد (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۸۳، ص ۷۲۸). براساس قوانین مختلف، سازمان‌های متعددی مسئولیت پیشگیری از جرم را در کشورمان بر عهده دارند. پلیس از جمله سازمان‌های مهمی است که طبق قانون، هم به‌دلیل ضابط قضایی بودن و هم به‌صورت مستقیم مسئولیت پیشگیری از جرم را بر عهده دارد. مفهوم پیشگیری در سه دهه اخیر توسط نظریه‌پردازان جامعه‌شناسی و جرم‌شناسی در مسیر تغییر و تحول ساختاری و کارکردی قرار گرفته و مفاهیم جدیدی در بسیاری از کشورها وارد ادبیات پلیسی شده و زمینه تغییر رویکرد پلیس در حوزه پیشگیری از جرائم را به همراه داشته است. پلیس ایران نیز در پی تغییر نگرش‌ها و رویکردهای پیشگیرانه از جرم در جوامع مختلف، در یک دهه اخیر با تغییر از رویکرد سنتی به رویکرد جامعه‌محوری و به نوعی از رویکرد سلبی به رویکرد ایجابی، قدم‌های مهمی را به منظور تغییرهای اساسی در ابعاد مختلف درون‌سازمانی و برون‌سازمانی در قالب ظرفیت‌سازی برای جلب مشارکت جامعه در پیشگیری از جرم برداشته است و پیشگیری وضعی را با یک رویکرد علمی در کنار سایر انواع پیشگیری از جرم شامل؛ پیشگیری کیفری و اجتماعی از جرم، دنبال می‌کند. از سوی دیگر براساس بند ۸ ماده ۴ قانون نیروی انتظامی، مصوب تیرماه ۱۳۶۹، یکی از وظایف مهم نیروی انتظامی، پیشگیری از وقوع جرم است. براساس آنچه گفته شد؛ وظایف نیروی انتظامی را در رابطه با پیشگیری از جرم

می‌توان در دو حوزه پیشگیری وضعی از جرم و اقدامات مربوط به حوزه قضایی به‌عنوان ضابط دادگستری، یعنی معاونت در پیشگیری کیفری تقسیم کرد. اگرچه در رابطه با پیشگیری از جرم، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های یکسانی از طرف معاونت‌ها و پلیس‌های مرتبط نیروی انتظامی صادر و برای اجرا به واحدهای اجرایی ابلاغ می‌شود، ولی نیروی انتظامی فاقد یک الگوی مناسب و کارآمد برای پیشگیری وضعی از جرم است. به‌طوری که واحدهای مجری در بسیاری موارد، اقدام به اجرای فعالیت‌های سلیقه‌ای و گاهی غیر اثربخش در پیشگیری از وقوع جرم می‌کنند و از طرفی اقدامات واحدهای ستادی نیز در بسیاری موارد موازی کاری و صرف انرژی مضاعف و در برخی موارد غیر هم‌سو است. از آنجایی که پیشگیری وضعی از جرم، معطوف به گونه ویژه‌ای از جرائم است که از طریق اعمال مدیریت و مداخله در محیط، کاهش فرصت‌های جرم و افزایش خطرات ناشی از ارتکاب بزه (که همواره مد نظر شمار زیادی از مجرمان است)، با بزه‌کاری مقابله می‌کند (گسن^۱، ۱۳۷۰، ص ۶۷-۷۰)، بنابراین، ضعف در هماهنگی، به‌دلیل نبود الگوی یکسان مدیریت پیشگیری وضعی از جرم و ایجاد اختلال در برنامه‌ها و اقدام‌های پیشگیرانه، می‌تواند زمینه بی‌اعتمادی به پلیس را نیز فراهم کند، ضمن اینکه، هماهنگی‌های بیشتر و مدیریت مطلوب برنامه‌های پیشگیرانه، ضرورت تدوین الگوی مدیریت انتظامی پیشگیری از جرم در ابعاد مختلف کیفری اجتماعی و وضعی، را روشن می‌سازد، که در این پژوهش، بعد پیشگیری وضعی از جرم مد نظر است. بنابراین این پرسش مطرح است که الگوی مناسب مدیریت انتظامی پیشگیری وضعی از جرم کدام است؟

یادآوری می‌شود که مدیریت انتظامی تعریفی خارج از حوزه مدیریت ندارد. الوانی (۱۳۸۵) در مورد مدیریت می‌نویسد: شاید یکی از مهم‌ترین فعالیت‌ها در زندگی اجتماعی بشر امروز را بتوان مدیریت دانست. در عصر حاضر به مدد این فعالیت است که مأموریت‌ها و اهداف سازمان‌ها تحقق می‌یابند، از منابع و امکانات موجود بهره‌برداری می‌شود و توانایی و استعداد انسان‌ها از قوه به فعل در می‌آید. (الوانی، ۱۳۸۵، ص ۱۷). ابطی نیز معتقد است که دانشمندان گوناگون تعاریف گوناگونی از مدیریت ارائه کرده‌اند که هیچ‌کدام از آنها به تنهایی کامل نیست؛ از نظر او

مدیریت عبارت است از: انجام سلسله فعالیت‌هایی برای نیل به اهداف سازمان با استفاده بهینه از منابع ورودی به سازمان که عبارت است از: نیروی انسانی، سرمایه، فناوری، مواد اولیه و اطلاعات از طریق انجام چهار وظیفه مهم مدیریتی یعنی: برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت و رهبری و نظارت و کنترل (ابطحی، ۱۳۸۸، ص ۱۸). مدیریت فرایند بکارگیری مؤثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه‌ریزی، سازماندهی، بسیج منابع و امکانات، هدایت و کنترل است که برای دستیابی به اهداف سازمانی و براساس نظام ارزشی مورد قبول صورت می‌گیرد (کوونتز، اودانل و ویرپچ، ۱۳۸۹). با تعاریفی که درباره مدیریت ارائه شد، مدیریت انتظامی را می‌توان علم و هنر بکارگیری کلیه امکانات مادی و معنوی پلیس به منظور برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هدایت و رهبری و نظارت و کنترل، برای دستیابی به اهداف سازمانی که همان پیشگیری از وقوع جرم و برقراری و حفظ نظم و امنیت است، تعریف کرد.

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران براساس قانون نیروی انتظامی مصوب ۱۳۶۹ به‌عنوان یکی از سازمان‌های اصلی متولی پیشگیری از جرم محسوب می‌شود. طی یک دهه اخیر به دلیل تغییر وضعیت اجتماعی و فرهنگی، رشد شهرنشینی، پیچیده‌تر شدن جرائم و نبود امکان کنترل جرائم به شیوه‌های واکنشی و سلبی، پلیس رویکرد خود را به جامعه‌محوری تغییر و دستیابی به اهداف خود را در فضای یک پلیس دانش‌محور جستجو می‌کند و گام‌های موثری نیز در پیاده‌سازی فضای دانش‌محور و ارتباط با محیط بیرون برداشته است. با عنایت به اقدامات زیربنایی انجام شده از پلیس انتظار می‌رود که خروجی اجرای برنامه‌هایش همراه با بهره‌وری بالا باشد. با توجه به اینکه پیشگیری وضعی ناظر به اوضاع و احوال و شرایطی است که مجرم را در آستانه ارتکاب جرم قرار داده و فرایند گذار از اندیشه به عمل مجرمانه را تحریک و تسهیل می‌کند (خانعلی‌پور، ۱۳۹۰، ص ۷۴)، پلیس به‌عنوان مهمترین نهاد نظارت اجتماعی می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای برای اختلال در فرایند ارتکاب جرم ایفا کند. بنابراین بهره‌گیری از الگوی مناسب می‌تواند ضمن توسعه مبانی نظری پیشگیری وضعی از جرم در سازمان پلیس، از اقدامات موازی یا غیر همسو جلوگیری و به اثربخشی و کارایی پلیس در اجرای برنامه‌ها به ویژه در مدیریت انتظامی پیشگیری وضعی از جرم

کمک کرده و موجب بهره‌وری بهتر پلیس در این حوزه شود.

اکبلوم^۱ (۲۰۰۱) پیشگیری از جرم را کاهش خطر وقوع و شدت بالقوه جرم و بی‌نظمی از طریق مداخله در علل آن معرفی می‌کند. پیشگیری از جرم عبارت است از پیش‌بینی، شناسایی و ارزیابی خطر وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم برای از بین بردن یا کاهش آن (نوروزی، بارانی، و سرکشکیان، ۱۳۹۲، ص ۲۱). در دهه هفتاد گروهی از دانشمندان در واحد تحقیقات وزارت کشور انگلستان در ارزیابی آمارهای جرم در مورد پیشگیری، برای اولین بار اصطلاح «پیشگیری وضعی» را که فقط بر کاهش فرصت‌ها و موقعیت‌های ارتکاب جرم تکیه دارد، مطرح کرد (کوئن^۲، ۱۳۸۵، ص ۱۱۱). پیشگیری وضعی با ایجاد تغییرات محیط فیزیکی، ارتکاب جرم را کاهش می‌دهد (کلکوهن^۳، ۱۳۸۷، ص ۱۰۹) و می‌تواند به یکی از شیوه‌ها شامل؛ دشوارسازی آماج جرم، افزایش خطر دستگیری و کاهش منافع قابل پیش بینی و دخالت در طراحی شهری، جرائم را کنترل و پیشگیری کند. بنابراین اقداماتی پیشگیری تلقی می‌شوند که قهرآمیز و سرکوب‌گر نباشند (محمدنسل، ۱۳۸۸، ص ۳۱). البته تکنیک‌های پیشگیری وضعی از جرم در حال حاضر به بیست و پنج تکنیک ارتقا یافته است (کورنیش و کلارک^۴، ۲۰۰۳، ص ۹۰). ژرژ پیکا^۵، پیشگیری وضعی را اقدام به محدود کردن فرصت‌های ارتکاب جرم یا مشکل‌تر کردن تحقق این فرصت برای مجرمان بالقوه می‌داند (میرخلیلی، ۱۳۷۸، ص ۸۳). همان‌گونه که بیان شد و براساس نظر کلارک، پیشگیری وضعی ریشه اصلی خود را از پژوهش‌های وزارت کشور انگلستان در سال ۱۹۷۰ به عاریه گرفته است (کلارک، ۲۰۰۳، ص ۳۹) و مجموعه اقدام‌ها و روش‌هایی است که با مداخله در محیط جرم، فرصت‌های جرم را کاهش داده و خطرات ارتکاب آن توسط بزهکاران را افزایش می‌دهد (کلارک، ۱۹۹۵، ص ۸۸). همچنین از نظر «نایجل ساوت»، پیشگیری وضعی از جرم بر اراده، طراحی و کنترل محیط فیزیکی (ساخته شده) اتکا دارد، به این منظور که فرصت‌های ارتکاب جرم را کاهش داده و یا خطر تعقیب را، در

1. Ekblom

2. Koson

3. Kalkehen

4. Cornish And Clarke

5. George pica

صورتی که ارباب مؤثر واقع نشود، افزایش دهد (صفاری، ۱۳۸۰، ص ۲۶۹).

همه اقدام‌ها و تدابیر بازدارنده پلیس در پیشگیری وضعی با هدف مداخله در شرایط جرم و کاهش موقعیت و فرصت ارتکاب جرم برای مجرمان صورت می‌گیرد. کاهش فرصت جرم می‌تواند طراحی محیطی، به معنای بکارگیری تدابیر و شیوه‌هایی که افراد جامعه و اموال آنان را در مقابل جرم تامین و محافظت کند، را نیز شامل شود. برای مثال پلیس و برنامه‌ریزان شهری می‌توانند، با اصلاح مسیرهای عبور و مرور و تعیین محل مناسب برای مدارس، از وقوع جرم پیشگیری کنند. سیاست تقویت آماج و حفاظت از اهداف جرم، شیوه‌ای است که رویداد جرم را دشوارتر ساخته و از سوی پلیس حمایت می‌شود (نجفی ابرندآبادی و هاشم‌بیگی، ۱۳۷۷، ص ۳۲۳). همچنین استقرار پلیس در فضای جغرافیایی معین یا گشت‌های پلیس در مکان‌ها و محل‌های معین، ایست و بازرسی و موارد مشابه، که معمولاً توسط نیروی انتظامی در شرایط زمانی و مکانی خاص انجام می‌گیرد، در چارچوب پیشگیری وضعی قرار دارد (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۷۸، ص ۱۴۰). پیشگیری وضعی همان‌گونه که از تعاریف، رویکردها و شیوه‌های آن مشخص است، محدود به اقدام‌های پلیسی نمی‌شود و بسیاری از اقدام‌ها مانند ایجاد محدودیت دسترسی، دشوارسازی ارتکاب جرم، کاهش جاذبه‌ها و ایجاد تغییر در محیط فیزیکی، منوط به ایفای نقش جامعه و شهروندان است، تا بتوان در فرایند گذار از اندیشه مجرمانه تا عمل، اختلال ایجاد کرد. نتایج پژوهش مقیمی و رفعتی‌اصل (۱۳۸۹) نشان می‌دهد که انتخاب راهکارها و تعیین اولویت‌های پیشگیری از جرم، اجرای هدفمند و درنهایت کاهش جرم، همگی به شناخت عمیق ماهیت معضل مورد نظر و تحلیل دقیق و بومی آن بستگی دارد. نتایج پژوهش افراسیابی (۱۳۸۹) حاکی از این است که سه پارادایم اصلی بر پیشگیری وضعی حاکم هستند: پارادایم مبتنی بر بازدارندگی وضعی، پارادایم حذف عوامل وضعی و پارادایم محرک‌زدایی که در عمل مدنظر قرار گیرند و برنامه‌های پیشگیری وضعی منطبق بر آنها طراحی و اجراء شوند. یافته‌های پژوهش فراهانی (۱۳۸۴) نشان می‌دهد که پیشگیری وضعی با محدودیت‌هایی مواجه است که از جمله آنها نقض حقوق بشر است و باید هنگام استفاده از این راهبرد، به این محدودیت‌ها توجه کرد. منصورآبادی و ابراهیمی (۱۳۸۷) در پژوهش خود دریافتند که فقدان قانون مشخص درخصوص مدیریت پیشگیری از جرم،

پراکندگی و تعدد نهادهای متولی پیشگیری از جرم در ایران، ناهماهنگی بین نهادهای ذیربط و نبود یک سیاست علمی هماهنگ و سنجیده در این زمینه، در سه حوزه پژوهش، تدوین و اجرا، موجب هدر رفتن امکانات و ظرفیت‌های سازمان‌ها و نیز خنثی‌شدن فعالیت‌های بخش‌های مختلف پیشگیری از جرم شده است. از سویی سازماندهی ناقص و پراکنده برنامه‌های پیشگیری از جرم در یک بستر کاملاً رسمی و دولتی، هیچ جایگاهی برای مشارکت مردم و سازمان‌های غیردولتی در نظر نگرفته است. صوری‌پور (۱۳۸۸) در پژوهش تطبیقی خود با بررسی وضعیت هشت کشور متفاوت به این نتیجه رسیده است که همه آنها از یک مدیریت منسجم برای مدیریت پیشگیری از جرم (در سطح ملی) استفاده و بهره‌می‌برند. باباغیبی (۱۳۹۲) در پژوهش خود یک الگوی تلفیقی براساس راهبرد اقتضایی و نگاه آینده‌نگرانه به‌منظور پیشگیری از جرم در فضای سایبر ارائه کرده است.

بنابراین براساس مبانی نظری پژوهش و نتایج به‌دست آمده از نظرات خبرگان پلیس، ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرم برابر مدل عملیاتی پژوهش، در جدول ۱ ارائه شد.

روش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری این پژوهش را مدیران ستادی و اجرایی پلیس پیشگیری فرماندهی انتظامی تهران بزرگ تشکیل می‌دهند که تعداد آنها ۱۴۸ نفر است. حجم نمونه براساس جدول مورگان، ۹۲ نفر تعیین شد و با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده، انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات به روش کتابخانه‌ای و با مطالعه متون، مقالات و با ابزار فیش‌برداری انجام شد. براساس مبانی نظری و دریافت نظر خبرگان پلیس، مدل اولیه پژوهش طراحی شد. برای جمع‌آوری اطلاعات و بدست آوردن پاسخ پرسش‌های اصلی و فرعی پژوهش و آزمون الگوی ارائه شده، از ابزار پرسش‌نامه ۲۲ سؤالی محقق‌ساخته استفاده شد. اعتبار محتوایی این پرسش‌نامه توسط اساتید و کارشناسان مطلع مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسش‌نامه با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۹۲۶ به‌دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده از پرسش‌نامه‌ها، از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد.

جدول ۱. الگوی عملیاتی پژوهش

متغیر	ابعاد	مولفه	شاخص
تجهیزات و فناوری استفاده از	تقویت زیرساخت‌ها	تقویت زیرساخت‌ها	اقدامات مستقل نیروی انتظامی
			استفاده از ظرفیت‌های فراسازمانی
		مدیریت	تامین منابع انسانی متخصص
			خدمات پشتیبانی شبکه اطلاعات
			دخالت دادن شاخص زمانی و مکانی جرم
			بازخوردگیری
مردم و سازمان‌ها	همکاری با پلیس	همکاری با پلیس براساس وظایف ذاتی	
		همکاری صنوف براساس دستورالعمل‌ها (اماکن عمومی)	
		اقدامات چند نهادی بر اساس تعاملات	
	اقدام‌های فردی	تامین امنیت اماکن و اموال با بکارگیری نگهبان خصوصی	
		تامین امنیت اماکن و اموال با کنترل‌های غیررسمی	
		تامین امنیت اماکن و اموال خود با فناوری‌های نوین	
تامین امنیت اماکن و اموال خود با جاذبه‌زدایی			
اقدامات مدیریت انتظامی در در پیشگیری وضعی	تعامل با مراجع شهری	تعامل با شهرداری در طراحی شهری	
		دخالت در چینش مبلمان شهری	
		آمایش سرزمینی اماکن ویژه	
		تعامل با نظام مهندسی	
	مشارکت در طراحی فضا	تعامل با سازمان‌های خدماتی	تعامل با وزارت نیرو با هدف تامین نور اماکن عمومی
			تعامل با شهرداری با هدف بهسازی اماکن عمومی و تغییر کاربری‌ها
اقدام‌های پلیسی	تعامل با اصناف	تعامل با بسیج با هدف کمک به تامین امنیت	
		الزام اصناف به اجرای مقررات مربوطه	
		الزام اصناف به همکاری بیشتر با پلیس	
	ناامن کردن محیط	الزام اصناف به خودپایی و استفاده از سیستم‌های هوشمند	افزایش تعداد گشت‌های انتظامی
			کشف قبل از وقوع جرم
			کشف سریع جرایم اتفاقی
اقدام‌های پلیسی	مدیریت اماکن جرم‌خیز	اجرای ایست و بازرسی	
		تقویت پوشش پلیسی	
		اجرای طرح‌های ضربتی	
	تعامل با مراجع قضایی	رسیدگی سریع به پرونده‌ها	
		پیگیری صدور قرارها و احکام مناسب و بازدارنده	
		اجرای سریع و قاطع احکام	

یافته‌ها

الف) توصیف متغیرهای پژوهش در وضعیت موجود

برای انجام این منظور از شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی استفاده شد. این متغیر دارای ۹۲ مشاهده و داده گم شده است. میانگین پاسخ‌ها در وضعیت موجود کمتر از مقدار ۳ برآورد شده‌اند بنابراین مجموع اقدامات مدیریت انتظامی در رابطه با پیشگیری وضعی در وضعیت فعلی ضعیف ارزیابی شده است. قدر مطلق ضرایب چولگی و کشیدگی برای مجموعه اقدامات کمتر از $1/96$ است که بیانگر عدم انحراف توزیع متغیرها در مقایسه با توزیع نرمال است. اما میانگین پاسخ‌ها در وضعیت مطلوب بیشتر از مقدار ۴ برآورد شده‌اند. بنابراین مجموع اقدامات مدیریت انتظامی در رابطه با پیشگیری وضعی خیلی بالا ارزیابی شده است. قدر مطلق ضرایب چولگی و کشیدگی برای هر سه مجموعه اقدامات کمتر از $1/96$ است که بیانگر انحراف نداشتن توزیع متغیرها در مقایسه با توزیع نرمال است. شاخص‌های آماری متغیرهای پژوهش در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۲. شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی متغیر مورد مطالعه پژوهش در وضعیت موجود

متغیر	تعداد	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
اقدامات نیروی انتظامی در رابطه با پیشگیری وضعی (وضعیت موجود)	۹۲	۲/۴۱۵	۲/۵۲۳	۰/۵۱۹	۰/۰۰۳	۰/۴۶۶
اقدامات نیروی انتظامی در رابطه با پیشگیری وضعی (وضعیت مطلوب)	۹۲	۴/۳۷۴	۴/۴۰۹	۰/۲۶۴	۰/۱۰۸	۰/۸۵۷

در ادامه به منظور اطمینان از نرمال بودن داده‌های به دست آمده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف^۱ استفاده شد. فرضیه صفر در این آزمون عبارت از «نرمال بودن گویه‌های مورد مطالعه» بود. نتایج این آزمون در جدول ۲ آمده است.

جدول ۳. نتایج بررسی نرمال بودن داده‌ها

سطح معناداری	مقدار Z	شاخص
۰/۰۶۸	۱/۳۶۸	تقویت زیرساخت‌های نیروی انتظامی در حوزه فناوری اطلاعات
۰/۰۵۴	۱/۴۰۱	برنامه‌ریزی در خصوص استفاده از زیرساخت‌های عمومی در حوزه فناوری اطلاعات
۰/۰۵۹	۱/۳۵۹	تدبیراندیشی با هدف استفاده بیشتر و بهتر از نیروی‌های تخصصی در حوزه فناوری اطلاعات
۰/۰۵۷	۱/۴۱۸	اعمال اصول مدیریت دقیق و بهینه در سامانه‌ها
۰/۰۶۴	۱/۴۲۴	هدایت جامعه در راستای استفاده بیشتر از خدمات شرکت انتظام (نگهبان محله)
۰/۰۵۴	۱/۳۴	ترغیب شهروندان به اعمال کنترل‌های غیررسمی و طبیعی
۰/۰۵۱	۱/۴۰۱	مدیریت مردم به جاذبه‌زدایی از آماج‌ها
۰/۰۸۸	۱/۳۸۸	اعمال سیاست‌های سخت کردن اهداف توسط مردم
۰/۰۹۳	۱/۲۹۳	اعمال نظر نیروی انتظامی در جلسات ویژه طرح تفصیلی شهرها
۰/۰۸۳	۱/۳۱۵	مشارکت نیروی انتظامی در کارگروه‌های ویژه چینش مبلمان شهری
۰/۰۷۲	۱/۲۵۴	کنترل نور اماکن عمومی و انعکاس به اداره برق
۰/۰۵۹	۱/۳۰۱	برنامه‌ریزی با شهرداری به منظور تغییر کاربری اماکن آسیب‌زا
۰/۰۶۳	۱/۲۸۷	تفاهم نامه همکاری با بسیج برای تشدید ضریب امنیتی
۰/۰۵۹	۱/۵۰۹	هدایت صنوف به استفاده از فناوری‌های نوین برای تامین امنیت خود
۰/۰۵۵	۱/۳۳	تصویب ضمانت‌های اجرایی دستورالعمل‌های امنیتی نیروی انتظامی برای اصناف
۰/۰۵۹	۱/۴۴۹	ساماندهی کمی و کیفی گشت‌های هدفمند
۰/۰۵۸	۱/۳۵۸	سرمایه‌گذاری برای کشف سریع جرایم و دستگیری متهمان
۰/۰۶۶	۱/۳۲۶	ساماندهی کمی و کیفی ایستگاه‌های ایست و بازرسی‌ها
۰/۰۵۹	۱/۲۸۹	طراحی و اجرای طرح‌های ضربتی نامنظم
۰/۰۵۱	۱/۳۷۷	برنامه‌ریزی برای تقویت پوشش پلیسی نقاط جرم‌خیز
۰/۰۶۶	۱/۳۰۷	افزایش سرعت رسیدگی به پرونده‌ها در کلانتری و پاسگاه‌ها
۱/۰۷۹	۱/۳۱۹	هماهنگی سریع با مراجع قضایی در کمیسیون جرایم خاص برای صدور قرار و یا حکم خاص
۰/۱۰۹	۱/۳۵۵	مقدار کل (پیشگیری انتظامی از جرم)

با توجه به بزرگتر از ۰/۰۵ بودن سطح معناداری تمامی موارد جدول ۲، فرضیه صفر پذیرفته شده و می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد پذیرفت که تمامی داده‌ها، دارای توزیع نرمال هستند.

ب) آزمون استنباطی

شاخص کفایت نمونه برداری^۱ به منظور مجاز بودن تحلیل عاملی: در این پژوهش به منظور بررسی وجود شرایط لازم برای انجام تحلیل عاملی از شاخص کفایت نمونه برداری استفاده شد. «سرنی» و «کایزر» معتقدند وقتی که مقدار شاخص کفایت نمونه برداری بزرگتر از $0/6$ باشد نشان دهنده کفایت نمونه برای تحلیل عاملی است و انجام تحلیل عاملی امکان پذیر است. در آزمون بارتلت فرض صفر بیان می کند که ماتریس همبستگی، یک ماتریس همبندی است که در این صورت برای تحلیل عاملی نامناسب است. اگر خطای اندازه گیری کوچکتر از $0/05$ باشد نشان دهنده این است که ماتریس همبستگی یک ماتریس همبندی نیست و برای تحلیل عاملی مناسب است. براساس جدول ۴، با توجه به کمتر بودن مقدار سطح معناداری از $0/05$ می توان گفت که ماتریس، ماتریس همبندی نیست و برای تحلیل عاملی مناسب است.

جدول ۴. بررسی کفایت نمونه

شاخص کفایت نمونه برداری	درجه آزادی	کای دو	سطح معناداری
۰/۷۵۹	۲۳۱	۲۰۱۵/۶۲۶	.

با توجه به این که شاخص مورد نظر بزرگتر از $0/6$ و نتیجه آزمون کرویت بارتلت در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است انجام تحلیل عاملی مجاز می باشد.

عدد اشتراکات

جدول ۵. عدد اشتراکات مربوط به شاخص های پرسشنامه

شاخصها	عدد اشتراکات	نتیجه
A۱	۰/۷۹۹	مجاز
A۲	۰/۷۵۵	مجاز
A۳	۰/۶۵۱	مجاز
A۴	۰/۸۵۰	مجاز
A۵	۰/۷۵۸	مجاز

ادامه جدول ۵. عدد اشتراکات مربوط به شاخص‌های پرسشنامه

مجاز	۰/۸۱۶	A۶
مجاز	۰/۷۹۶	A۷
مجاز	۰/۷۰۵	A۸
مجاز	۰/۸۲۱	A۹
مجاز	۰/۸۲۵	A۱۰
مجاز	۰/۷۴۸	A۱۱
مجاز	۰/۷۱۲	A۱۲
مجاز	۰/۷۹۴	A۱۳
مجاز	۰/۹۴۲	A۱۴
مجاز	۰/۸۷۱	A۱۵
مجاز	۰/۷۸۰	A۱۶
مجاز	۰/۸۱۳	A۱۷
مجاز	۰/۸۱۹	A۱۸
مجاز	۰/۷۷۴	A۱۹
مجاز	۰/۹۰۴	A۲۰
مجاز	۰/۸۷۷	A۲۱
مجاز	۰/۷۷۶	A۲۲

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود، اعداد اشتراکات نشان‌دهنده مناسب بودن تمامی شاخص‌ها در فرآیند تحلیل عاملی است، به‌علت این که عدد اشتراکات تمامی شاخص‌ها بیشتر از ۰/۵ است همه آنها مجاز به مشارکت در عملیات آماری هستند.

میزان واریانس تبیین شده در چرخش واریماکس با هدف تصمیم‌گیری در مورد عامل‌ها

جدول ۶ کل واریانس تبیین شده بعد از چرخش واریماکس

مجموع مجذور بارهای چرخش یافته			مقادیر ویژه			عامل اصلی
درصد تجمعی	درصد واریانس	کل	درصد تجمعی	درصد واریانس	کل	
۱۸/۲۸۶	۱۸/۲۸۶	۴/۰۲۳	۳۸/۷۴۸	۳۸/۷۴۸	۸/۵۲۵	۱
۳۴/۵۱	۱۶/۲۲۴	۳/۵۶۹	۵۰/۸۶۳	۱۲/۱۱۵	۲/۶۶۵	۲

۵۰/۰۰۱	۱۵/۴۹۱	۳/۴۰۸	۶۱/۶	۱۰/۷۳۶	۲/۳۶۲	۳
۶۲/۲۰۶	۱۲/۲۰۵	۲/۶۸۵	۶۸/۷۹۶	۱۰/۱۹۶	۱/۵۸۳	۴
۷۱/۲۳	۹/۰۲۴	۱/۹۸۵	۷۴/۴۸۲	۵/۶۸۵	۱/۲۵۱	۵
۷۹/۹۴	۸/۷۱	۱/۹۱۶	۷۹/۹۴	۵,۴۵۸	۱/۲۰۱	۶
			۷۲/۲۷۵	۴/۳۳۶	۱/۹۵۴	۷
			۸۸/۰۹۷	۳/۸۲۲	-/۸۴۱	۸
			۹۰/۹۵۳	۲/۸۵۷	-/۶۲۸	۹
			۹۲/۹۲۴	۱/۹۷۱	-/۴۳۴	۱۰
			۹۴/۵۶۵	۱/۶۴۱	-/۳۶۱	۱۱
			۹۶/۱۸۷	۱/۶۲۱	-/۳۵۷	۱۲
			۹۷/۳۵۲	۱/۱۶۵	-/۲۵۶	۱۳
			۹۸/۲۴۸	-/۸۹۶	-/۱۹۷	۱۴
			۹۸/۷۷۹	-/۵۳۱	-/۱۱۷	۱۵
			۹۲/۱۶۷	-/۳۸۸	-/۰۸۵	۱۶
			۹۹/۴۶۱	-/۲۹۴	-/۰۶۵	۱۷
			۹۹/۶۸۴	-/۲۲۳	-/۰۴۹	۱۸
			۹۹/۸۴۹	-/۱۶۵	-/۰۳۶	۱۹
			۹۹/۹۱۷	-/۰۶۸	-/۰۱۵	۲۰
			۹۹/۹۸	-/۰۶۲	-/۰۱۴	۲۱
			۱۰۰	-/۰۲	-/۰۰۴	۲۲

بعد از انجام چرخش واریماکس با روش نرمال کردن کایزر نوبت به تحلیل مؤلفه اصلی می‌رسد. جدول ۶ میزان واریانس تبیین شده نشان می‌دهد که تمامی شاخص‌ها جمعاً ۶ عامل اصلی را تشکیل می‌دهند و این ۶ عامل در حدود ۷۹/۹ درصد واریانس کل عوامل را تبیین می‌کند و آن را پوشش می‌دهند.

جدول ۷. بارهای عاملی شاخص‌ها

مولفه‌های اصلی						
۶	۵	۴	۳	۲	۱	
					۰/۹۲۶	A۱۵
					۰/۷۸۷	A۱۴
					۰/۷۶۳	A۲۰
					۰/۵۹۶	A۱۶
					۰/۵۹۳	A۲۲
					۰/۵۷۹	A۶
					۰/۵۶۷	A۱۹
				۰/۸۰۸		A۲
				۰/۶۹۱		A۴
				۰/۶۹۰		A۳
				۰/۶۴۲		A۱
				۰/۵۵۱		A۵
			۰/۵۱۴	۰/۵۱۸		A۸
			۰/۸۵۴			A۱۰
			۰/۸۳۷			A۷
			۰/۷۸۹			A۹
		۰/۸۷۳				A۲۱
		۰/۷۱۴				A۱۷
		۰/۶۲۵				A۱۸
	۰/۷۸۸					A۱۱
	۰/۷۳۷					A۱۳
۰/۵۵۶						A۱۸
۰/۸۲۴						A۱۲

به منظور تحلیل ساختار پرسش‌نامه و کشف عوامل تشکیل‌دهنده‌ی هر سازه، از بارهای عاملی استفاده شده است. نتایج بارهای عاملی متغیرهای اقدامات مدیریت انتظامی در رابطه با پیشگیری وضعی در جدول ۷ خلاصه شده‌اند. تمام مقادیر بارهای عاملی از ۰/۵ بیشتر شده‌اند و می‌توان همسویی سؤالات پرسشنامه برای اندازه‌گیری مفاهیم را در این مرحله معتبر نشان داد. بنابراین

روابط بین سازه‌ها یا متغیرهای پنهان قابل استناد است. شاخصی که بار عاملی بالاتری داشته باشد، دارای اهمیت بالاتری نسبت به سایر شاخص‌ها است.

نتایج آزمون تی زوجی

به منظور بررسی تفاوت اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری وضعی از جرائم در وضع موجود و مطلوب مدیریت فعلی و مدیریت بهینه پیشگیری وضعی، از آزمون تی زوجی استفاده شد که نتایج آن در جدول ۸ آمده است.

جدول ۸. نتایج آزمون تی زوجی پیشگیری وضعی

فاصله اطمینان		سطح معنی داری	درجه آزادی	مقدار تی	میانگین نمونه	
کران بالا	کران پایین					
-۱/۸۶۱۵	-۲/۱۷۵۶۷	.	۹۱	-۲۵/۵۲۵	۲/۴۱۵۲	پیشگیری وضعی - وضع موجود
					۴/۴۳۳۷	پیشگیری وضعی - وضع مطلوب

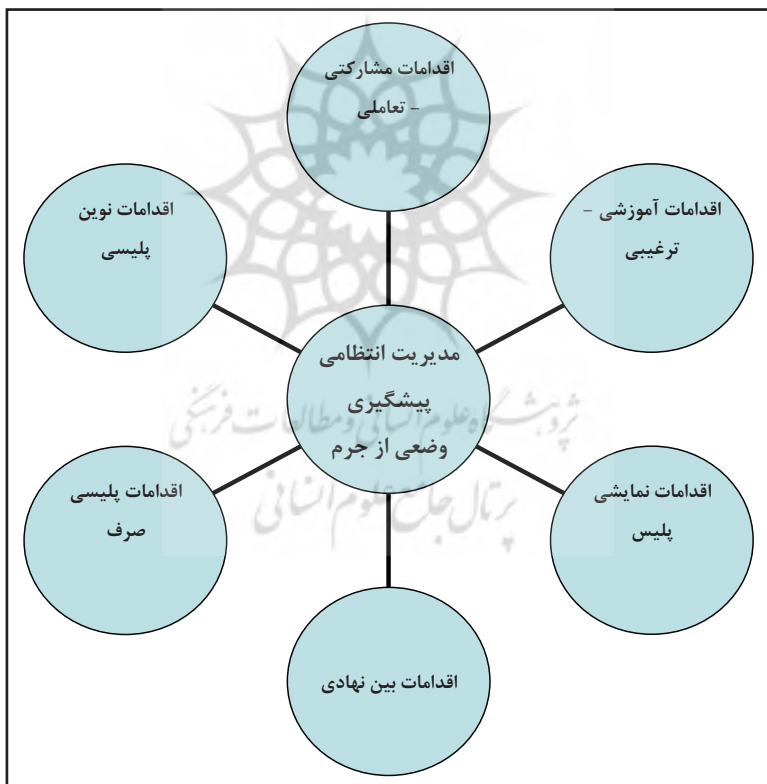
بحث و نتیجه‌گیری

در عملیات آماری بر روی داده‌های دریافت شده از گویه‌های پژوهش، به منظور اطمینان از نرمال بودن گویه‌های اندازه‌گیری شده از آزمون کولموگروف اسمیرنوف استفاده شد که با توجه به بزرگ‌تر بودن از سطح معناداری تمامی گویه‌ها، فرضیه صفر پذیرفته شده و با اطمینان ۹۵٪ اعلام شد که تمامی گویه‌های اندازه‌گیری شده، دارای توزیع نرمال هستند. به منظور توصیف متغیرهای پژوهش از شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکندگی در دو وضعیت موجود و مطلوب استفاده شد. ضمناً چون قدر مطلق ضرایب چولگی و کشیدگی برای هر سه مجموعه اقدامات در هر دو وضعیت کمتر از ۱/۹۶ است بیان‌گر عدم انحراف توزیع متغیرها در مقایسه با توزیع نرمال است. از طرفی چون برای تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌های پژوهش آزمون تحلیل عاملی اکتشافی مورد استفاده قرار گرفت برای این منظور در ابتدا بار عاملی هریک از گویه‌ها و در مجموع متغیرهای وابسته با آزمون‌های بارتلت و شاخص کفایت نمونه‌گیری محاسبه شد که عدد مربوط به بار عاملی بدست

آمده برای همه گویه‌های پرسش‌نامه بالاتر از ۷ درصد است. ضمناً خطای اندازه‌گیری متغیرها محاسبه شد و عدد بدست آمده کوچک‌تر از ۰/۰۵ بود و از آنجایی که برای انجام آزمون تحلیل عاملی باید شاخص کفایت نمونه‌گیری بزرگ‌تر از ۰/۶ باشد از طرفی با محاسبه خطای اندازه‌گیری که کوچک‌تر از ۰/۰۵ بود می‌توان گفت که گویه‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند. بعلاوه از آزمون چرخش واریماکس با روش نرمال کردن کایزر استفاده شد و طبق آن میزان واریانس همه گویه‌ها بالاتر از ۰/۵ بدست آمد. که این خود نشان از همسویی سئوالات پرسش‌نامه برای اندازه‌گیری مفاهیم مورد نظر است.

از مجموع ۲۲ گویه مربوط به پرسشنامه پژوهش، شش مولفه با عناوین: اقدامات مشارکتی - تعاملی پلیس، اقدامات آموزشی - ترغیبی پلیس، اقدامات نمایشی پلیس، اقدامات نوین پلیس، اقدامات پلیسی صرف، اقدامات بین‌نهادی طبق آنچه در بالا گفته شد باشد. رتبه اول متعلق به مولفه اقدامات مشارکتی - تعاملی است. این یافته با سخن گسن (۱۳۷۰) که می‌گوید «چون وقوع جرم همگان را متاثر می‌سازد بنابراین پیشگیری از آن نیز باید مشارکت همگان را به همراه داشته باشد» و با نتایج پژوهش محمدنسل (۱۳۸۸) که معتقد است پیشگیری واقعی زمانی میسر می‌گردد که میان نهادهای خصوصی و دولتی مشارکت، تعامل و هماهنگی باشد و همچنین با نتایج پژوهش یآوری (۱۳۹۰) که می‌گوید «حل مشکلات امنیتی و آرامش روانی جامعه زمانی ممکن خواهد بود که مبتنی بر گفت‌وگو باشد» کاملاً تناسب دارد. قرار گرفتن مولفه اقدامات آموزشی - ترغیبی به‌عنوان مولفه دوم نیز با نظریه جامعه‌محوری پلیس هم خوانی دارد چرا که ماهیت آن نظریه عبارت از ارتباط نزدیک و مستمر با جامعه و مردم و ارائه آموزش‌های لازم به ایشان و همچنین دعوت و ترغیب آنها به پیشگیری است. خروجی دیگر پژوهش حکایت از قرار گرفتن مولفه اقدامات نمایشی پلیس به‌عنوان رتبه سوم بعد پیشگیری وضعی است این نتیجه نیز با نظریه تحمل صفر و نظریه پنجره‌های شکسته که به نوعی حضور پر رنگ پلیس را به‌عنوان عامل پیشگیری عنوان می‌کند در یک راستا و همسو است. همچنین فرهنگ حاکم بر جوامع در حال توسعه معیار سنجش پلیس مقتدر را در حضور ظاهری فراگیر و همه‌جانبه آن می‌داند و حتی مجرمان جامعه نیز براساس نظریه گزینش عقلانی جرم در برنامه‌ریزی‌های خود یکی از معیارهای

مهم ورود یا عدم ورود به ارتکاب جرم را میزان احتمال حضور پلیس در زمان ارتکاب جرم قلمداد می‌کنند. در ادامه تحلیل‌های آماری بر روی داده‌های پژوهش از آزمون تی زوجی استفاده شد و میانگین وضعیت موجود و مطلوب برای پیشگیری وضعی، محاسبه و مشخص شد اقدامات وضعیت مطلوب دارای میانگین بالاتری نسبت به میانگین‌های وضعیت موجود هستند و شکاف ایجاد شده بین وضعیت موجود و مطلوب معنادار است. این یافته‌ها با واقعیت کارهای پلیسی انجام شده کاملاً تطابق دارد به گونه‌ای که پلیس فعلی بیشتر با انجام اموری از قبیل گشت‌زنی، ایجاد ایست و بازرسی و مانورهای خیابانی و... سعی در ناامن کردن شرایط برای مجرمان و تغییر وضعیت فیزیکی محیط را داشته و دارد.

شکل ۱. اقدامات مدیریت انتظامی در پیشگیری از جرم

پیشنهادها

با مشخص شدن مولفه‌های: اقدامات آموزشی- ترغیبی، اقدامات نمایشی و اقدامات مشارکتی - تعاملی بعنوان مولفه‌های برتر در حوزه مرتبط با پیشگیری وضعی و ملاحظه گویه‌های مرتبط با این مولفه‌ها موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- هدف‌گذاری در خصوص آموزش و ترغیب شهروندان به اعمال نظارت‌های طبیعی و غیررسمی؛
- برنامه‌ریزی برای وادار کردن صنوف به استفاده از فناوری‌ها نوین برای تأمین امنیت محل کسب و کار خود؛

- آموزش کارکنان پلیس در خصوص فنون گشت‌زنی‌های هدفمند، پوشش نقاط جرم‌خیز و اجرای طرح‌های انتظامی با اثربخشی بالا؛

- ساماندهی گشت‌ها و همچنین ایست و بازرسی‌های انتظامی؛
- هماهنگی بیشتر با مقامات قضایی در کمیسیون‌های خاص برای صدور قرار و یا حکم ویژه؛
- هماهنگی و تعامل با شهرداری‌ها و دیگر سازمان‌های مرتبط در امور شهرسازی با هدف اعمال الزامات پیشگیرانه در طرح‌های شهری.

منابع

- ابطحی، سیدحسین. (مهر و آبان ۱۳۸۸). الگوی تصمیم‌گیری بر مبنای اخلاق. *کیهان فرهنگی*. ۲۶ (۲۷۶-۲۷۷). تهران: موسسه کیهان. قابل‌بازیابی از:
<http://www.magiran.com/magtoc.asp?mgID=1154&Number=277&Appendix=0>
- افراسیابی، علی. (زمستان ۱۳۸۹). پارادایم‌های حاکم بر پیشگیری وضعی از جرم. *فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم*. ۵ (۱۷)، صص ۱۹۱-۲۱۴. قابل‌بازیابی از: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1019499>
- الوانی، سیدمهدی. (۱۳۸۵). *مدیریت عمومی*. تهران: نشر نی.
- باباغیبی، علیرضا. (بهار ۱۳۹۲). الگویی نوین برای پیشگیری از جرایم فضای سایبر. *فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم*. ۸ (۲۶)، صص ۱۴۳-۱۶۸. قابل‌بازیابی از:
http://pmsq.jrl.police.ir/content.php?pagename=dl-article&request_id=2712&journal_id=35
- جلالی‌فراهانی، امیرحسین. (پاییز ۱۳۸۴). پیشگیری وضعی از جرایم سایبر در پرتو حقوق بشر. *فصلنامه فقه و حقوق*. ۲ (۶)، صص ۱۳۳-۱۶۲. قابل‌بازیابی از: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/61141>
- خانعلی‌پور و اجارگاه، سکینه. (۱۳۹۰). *پیشگیری فنی از جرم*. تهران: نشر میزان.
- صبوری‌پور، مهدی. (۱۳۸۸). *رویکرد تطبیقی به پیشگیری از جرم*. (طرح تحقیقاتی). مجمع تشخیص مصلحت نظام.

- صفاری، علی. (بهار و زمستان ۱۳۸۰). مبانی نظری پیشگیری از وقوع جرم. *مجله تحقیقات حقوقی*. ۱۷ (۳۳-۳۴). صص ۲۶۷-۳۲۲. قابل بازیابی از: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/71924>
- کلکوهن، ایان. (۱۳۸۷). *طراحی عاری از جرم، ایجاد مناطق امن و پایدار* (مهرداد رایجیان اصلی و حمیدرضا عامری سیاهویی، مترجم). تهران: نشر میزان.
- کوسن، موریس. (۱۳۸۵). *جرم‌شناسی*. (میرروح الله صدیق، مترجم). تهران: نشر دادگستر.
- کونتز، هارولد؛ سیریل، اودانل و هینتز، ویریچ. (۱۳۸۹). *اصول مدیریت* (محمدهادی چمران، مترجم). تهران: دانشگاه صنعتی شریف.
- مقیبی، مهدی و رفعتی اصل، سیدعزیز. (بهار و تابستان ۱۳۸۹). پلیس و راهبردهای وضعی پیشگیری از جرم. *فصلنامه انتظام اجتماعی*. ۲ (۱)، صص ۶۳-۹۸. قابل بازیابی از: <http://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=142389>
- گسن، ریمون. (۱۳۷۰). *جرم‌شناسی کاربردی*. (مهدی کی‌نیا، مترجم). تهران: انتشارات مهدی کی‌نیا.
- منصورآبادی، عباس و ابراهیمی، شهرام. (پاییز ۱۳۸۷). تحولات مدیریت پیشگیری از جرم. *فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم*. ۳ (۸)، صص ۳۸-۶. قابل بازیابی از: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/972747>
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین و هاشم‌بیگی، حمید. (۱۳۷۷). *دانشنامه جرم‌شناسی*. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین. (بهار و تابستان ۱۳۷۸). پیشگیری از بزهکاری و پلیس محلی. *مجله تحقیقات حقوقی دانشگاه تهران*. ۱۵ (۲۵ و ۲۶)، صص ۱۲۹-۱۵۰. قابل بازیابی از: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/71831>
- نجفی ابرندآبادی، علی حسین. (۱۳۸۳). *مباحثی در علوم جنایی (تقریرات درس جرم‌شناسی مقاطع دکتری و کارشناسی ارشد)*. مجموعه دو جلدی به کوشش شهرام ابراهیمی.
- نوروزی، بهرام؛ بارانی، محمد و سرکشکیان، سیدمحمدحسین. (۱۳۹۲). *پیشگیری از جرم از نظریه تا عمل با تاکید بر نقش پلیس*. تهران: انتشارات معاونت تربیت و آموزش نیروی انتظامی.
- محمدنسل، غلامرضا. (۱۳۸۸). *پلیس و سیاست پیشگیری از جرم*. تهران: مرکز تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری نیروی انتظامی.
- میرخلیلی، سید محمود. (۱۳۷۸). *پیشگیری از بزهکاری*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مجتمع آموزش عالی قم، دانشگاه تهران
- Clarke, R. V. (1995). *Situational Crime Prevention*, In Michael Tonry and David P. Farrington [Eds], *Building a Safer Society: Strategic Approaches to Crime Prevention, Crime and Justice*, (19). Chicago IL: University of Chicago Press.
- Clarke, Ronald V & Eck, J. (2003). *Become a Problem-solving Crime Analyst in 55 Steps*, London: Jill Dando Institute of Crime Science: UCL.
- Cornish, D.B. and R.V. Clarke. (2003). Opportunities, precipitators and criminal decisions: a reply to Wortleys critique of situational crime prevention, *The Politics and Practice of Situational Crime Prevention. Crime Prevention Studies*, (5). NY: Criminal Justice Press
- Eklblom Paul. (2001). *The Conjunction of Criminal Opportunity: A Framework for Crime Reduction Toolkits; Policing and Reducing Crime Unit*, Home Office, London, U.K. Retrieved form: <http://ualresearchonline.arts.ac.uk/1104>

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی